

KRÓTKIE DONIESIENIA

SHORT COMMUNICATIONS

446. Nowe stanowiska chronionych gatunków ważek (*Odonata*) – *Aeshna viridis* EVERSM. i *Leucorrhinia pectoralis* (CHARP.), na Pojezierzu Drawskim

New records of protected dragonflies (*Odonata*) – *Aeshna viridis* EVERSM. and *Leucorrhinia pectoralis* (CHARP.), in the Drawsko Lake District

KEY WORDS: *Odonata*, dragonflies, faunistics, NW Poland, the Drawsko Lake District, protected species.

Aeshna viridis EVERSM. i *Leucorrhinia pectoralis* (CHARP.) należą do elementu zachodniosyberyjskiego. Biologia pierwszego gatunku jest ściśle związana z osoką aloesowatą (*Stratiotes aloides* L.), gdyż samice niemal wyłącznie składają jaja do liści tej rośliny. *L. pectoralis* zasiedla wody różnego rodzaju, preferując jednak te o niskiej lub średniej żyzności (mezotroficzne, dystroficzne i słabo eutroficzne), a zbiorniki z osoką aloesowatą należą do ulubionych siedlisk tego gatunku (BERNARD 2004: Poradnik ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręcznik metodyczny, tom 6: 35-38). Obydwa gatunki są chronione w Polsce i chronione w ramach Konwencji Berneńskiej. *L. pectoralis* objęta jest także Dyrektywą Siedliskową i programem „Natura 2000”. *A. viridis* jest wymieniona w „Czerwonej Liście Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce”, choć tylko w kategorii LC (gatunki niższego ryzyka). W Polsce zagrożenie tych gatunków jest małe, jednak już w sąsiednich krajach, np. Niemczech i Czechach, ich sytuacja jest zła. Z tych powodów ważne jest zachowanie siedlisk, które pozwolą na utrzymanie dużych populacji wymienionych wyżej gatunków.

Pojezierze Drawskie jest słabo poznanym obszarem pod względem odonatofauny. Niniejsze doniesienie poszerza wiedzę o chronionych gatunkach ważek tego mezoregionu. Stanowi także argument za utworzeniem rezerwatu „Łąka”, ciągle pozostającego na etapie projektów.

Nowe stanowiska:

– Jezioro Łękańskie (projektowany rezerwat „Łąka”) koło wsi Stare Worowo w gminie Złocieniec (UTM: WV74). Powierzchnia ok. 27 ha, głębokość maksymalna ok. 3 m. Otoczone pasem drzew (sosny, brzozy, topole, wierzby i buki), za którym rozciągają się pola uprawne. Roślinność szuwarowa: m.in. *Phragmites australis* (CAV.) TRIN. ex STEUD., *Typha* sp., *Carex* sp., *Eleocharis palustris* (L.) ROEM. et SCHULT., *Equisetum fluviatile* L., *Schoenoplectus lacustris* (L.) PALLA. Lustro wody w ok. 95% przerośnięte przez *Stratiotes aloides* oraz *Hydrocharis morsus-ranae* L. i *Potamogeton natans* L.

29 VI 2005 – 5 wylinek *A. viridis* na liściach *S. aloides*; obserwowano 2 terytorialne ♂♂ *L. pectoralis*; 30 VII 2005 – obserwowano 6 terytorialnych ♂♂ oraz 2 ♀♀ *A. viridis* (z których jedna składała jaja do liści *S. aloides*).

– Jezioro bez nazwy 1 km na północ od wsi Polne w gminie Barwice (WV84). Powierzchnia ok. 2,5 ha. Otoczone lasem sosnowym z domieszką brzozy. Przy brzegu rosną miejscami olchy oraz wierzy. Roślinność szuwarowa: m.in. *Phragmites australis*, *Carex* sp., *Schoenoplectus lacustris*, *Typha* sp., *Juncus* sp., *Iris pseudacorus* L., *Rumex hydrolapathum* HUDS., *Sparganium* sp. Nimfeidy: *Potamogeton natans*, *Nymphaea* sp., *Hydrocharis morsus-ranae*. W części południowej kilka płatów *Stratiotes aloides*. Rośliny zanurzone: *Elodea canadensis* MICHX. 8 VI 2005 – 24 wylinki i obserwowanych 6♂♂ terytorialnych *L. pectoralis*; 29 VI 2005 – 1 wylinka *A. viridis* oraz 1 wylinka *L. pectoralis*; 16 VIII 2005 – 1 wylinka *A. viridis*.

Serdecznie dziękuję Rafałowi BERNARDOWI za uwagi do pierwszej wersji notatki.

Szymon ŚNIEGULA, Rakowo

447. *Hygrotus (Coelambus) nigrolineatus* (STEVEN, 1808) (Coleoptera: Dytiscidae) – nowe stanowisko rzadkiego pływaka w Polsce

Hygrotus (Coelambus) nigrolineatus (STEVEN, 1808) (Coleoptera: Dytiscidae) – new locality of rare diving beetle in Poland

KEY WORDS: Coleoptera, Dytiscidae, *Hygrotus nigrolineatus*, new record, W Poland, the Wielkopolsko-Kujawy Lowland.

Spśród 12 gatunków z rodzaju *Hygrotus* STEPHENS, 1828 występujących w Polsce, *Hygrotus nigrolineatus* (STEVEN) [= *Hygrotus lautus* (SCHAUM, 1843)] należy do najrzadziej spotykanych. Wykazywany był jak dotychczas z trzech stanowisk w dwóch krainach. Na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej z Kalinowca oraz z Sudetów Zachodnich z Gór Izerskich i Karkonoszy. Stanowiska z Sudetów są poddawane w wątpliwość z powodu braku okazów dowodowych, a dane te pochodzą z XIX wieku. Za pewne można było jak do tej pory uznać stanowisko z Kalinowca – jest ono jednak także już dość stare gdyż pochodzi z 1949 roku (BURAKOWSKI i in. 1987: Kat. Fauny Pol., XXIII, 4: 1-307). Poza tymi danymi brak innych informacji na temat występowania tego gatunku w Polsce. Uznany za gatunek zagrożony (kategoria EN) w „Czerwonej Liście Zwierząt Glinących i Zagrożonych w Polsce” (PAWŁOWSKI i in. 2002: [W:] GŁOWACIŃSKI (red): 88-110).

Poniżej przedstawiamy nowe stanowisko tego gatunku w Polsce:

– Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Strzyżewice ad Leszno (XT04), staw we wsi, dużo liści na dnie, 29 IV 1993, 1♂, leg. W. MICHAŁSKI, det. et coll. M. PRZEWOŻNY.

Powyższe odkrycie potwierdza dalsze występowanie tego gatunku w naszym kraju – jest to ponowne odnalezienie go na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej po ponad pięćdziesięciu latach.

Hygrotus nigrolineatus to gatunek stenotopowy, halofilny oraz silicofil czyli występujący głównie w wodach słonawych bogatych w krzemionkę. Podawany także jako chrząszcz pionierski dla wód antropogenicznych (KOCH 1989: Die Käfer Mitteleuropas, Ökologie, Bd 1: 1-440). BURAKOWSKI i współautorzy (1987: Kat. Fauny Pol., XXIII, 4: 1-307) podają go jako halobionta. Stwierdzenie gatunku w Strzyżewicach potwierdza, że gatunek ten można także spotkać poza słonawiskami i wodami zasolonymi, czyli chrząszcz ten tylko fakultatywnie zasiedla wody słonawe, a więc jest halofilem a nie halobiontem.

Marek PRZEWOŻNY, Zakł. Zool. Syst. UAM, Poznań
Wojciech MICHAŁSKI, Osieczna